

Αυτοαξιολόγηση του μαθητή:

*Βήματα και στρατηγικές για
αποτελεσματική εφαρμογή*

Μαργαρίτα Χριστοφορίδου

31 Οκτωβρίου 2015
**ΣΥΝΕΔΡΙΟ «ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ (ΑΥΤΟ)
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ»**

Αποφασίζοντας το σκοπό

- Η εκπαιδευτική έρευνα τονίζει τη σημασία του διαμορφωτικού σκοπού της αξιολόγησης αφού ο σκοπός αυτός συνδέεται άμεσα με την προσπάθεια για βελτίωση της μάθησης.
- Επομένως κάθε προσπάθεια για επίτευξη αποτελεσματικής αξιολόγησης στα πλαίσια της καθημερινής διδακτικής πράξης πρέπει να αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση του διαμορφωτικού αυτού σκοπού.

Αυτοαξιολόγηση του μαθητή

Η χρήση της στρατηγικής της αυτο-αξιολόγησης (self-assessment) αποτελεί σημαντική παράμετρο της διαμορφωτικής αξιολόγησης.

Επιτρέπει στο μαθητή να ρωτήσει αλλά και να απαντήσει την ερώτηση:

Πώς προχωρά η μάθησή μου;

Εφαρμόζετε διαδικασίες αυτοαξιολόγησης στην τάξη σας;

Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζετε;

Έχετε δει θετικά αποτελέσματα;

Αυτοαξιολόγηση του μαθητή

Αυτο-αξιολόγηση είναι μια διαδικασία διαμορφωτικής αξιολόγησης, κατά την οποία οι μαθητές προβληματίζονται σχετικά με την ποιότητα της εργασίας τους, κρίνουν το βαθμό στον οποίο αντανακλά συγκεκριμένους και σαφείς στόχους ή κριτήρια, και αναθεωρούν αναλόγως.

Andrade & Valtcheva, (2008)

Όμως...

Είναι οι μαθητές ικανοί να παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες για την απόδοσή τους;

- Σε διεθνείς έρευνες (π.χ. TIMSS) φαίνεται ότι οι μαθητές στην Κύπρο έχουν υπερβολικά μεγάλο αίσθημα αυτοεπάρκειας (Self-efficacy) κάτι που δεν συνάδει με τις επιδόσεις τους

Άρα χρήση της αυτοαξιολόγησης
για διαμορφωτικό και όχι
συγκριτικό σκοπό

Γιατί αυτοαξιολόγηση;

Μέσω αυτής ο μαθητής:

- ✓ Καθίσταται υπεύθυνος για τη μάθησή του
- ✓ Είναι σε θέση να αναγνωρίσει τα επόμενα βήματα στη μαθησιακή διαδικασία
- ✓ Αισθάνεται ασφαλής να κάνει λάθη
- ✓ Αυξάνει την αυτοεκτίμηση του και γίνεται πιο θετικός
- ✓ Συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία της μάθησης
- ✓ Γίνεται πιο ανεξάρτητος
- ✓ Αναπτύσσει εσωτερικά κίνητρα/ θέτει πιο ψηλούς στόχους για τον εαυτό του

Όλοι οι νέοι μας πρέπει να εκπαιδεύονται σε τρόπους που αναπτύσσουν την ικανότητά τους να αξιολογούν τη μάθησή τους.

Οι μαθητές που έχουν αναπτύξει τις ικανότητες τους για αξιολόγηση είναι ικανοί και πρόθυμοι να έχουν πρόσβαση, να ερμηνεύσουν και να χρησιμοποιούν πληροφορίες από ποιοτικές αξιολογήσεις με τρόπους που να επιβεβαιώνουν ή να προάγουν τη μάθησή τους.

Absolum, Flockton, Hattie, Hipkins & Reid, (2009)

Ο Boud (1995) υποστηρίζει ότι η κάθε αξιολόγηση περιλαμβάνει δύο αλληλένδετες δράσεις:

1. Τη γνώση και κατανόηση των στόχων και των κριτηρίων βάσει των οποίων θα κριθεί η επίτευξη των στόχων για κάθε έργο
2. Την ικανότητα να κάνει κρίσεις για το αν το έργο πληροί τα κριτήρια ή όχι

Η αξιολόγηση και πόσον μάλλον η αυτοαξιολόγηση είναι δεξιότητα που πρέπει να αναπτυχθεί

Βήμα 1: Δημιουργία κατάλληλου κλίματος

- Σε μια «κανονική» τάξη, όπου έχει σημασία η επιτυχία οι ικανοί μαθητές επαινούνται.
- Ψηλοί βαθμοί, σωστές και γρήγορες απαντήσεις σε ερωτήσεις, ελάχιστα ή καθόλου λάθη είναι συμπεριφορές που διακρίνονται και αναγνωρίζονται ως ιδανικές.
- Αυτό βοηθά τους καλούς μαθητές να αυξήσουν την αυτοεκτίμησή τους, δεν σημαίνει όμως ότι έμαθαν όσα μπορούσαν να μάθουν. Συχνά επίσης αποφεύγουν τους δύσκολους στόχους με φόβο την αποτυχία
- Από την άλλη οι αδύναμοι μαθητές αποδέχονται την ανικανότητά τους να αντεπεξέλθουν και αποστασιοποιούνται από τη διαδικασία της μάθησης

Βήμα 1: Δημιουργία κατάλληλου κλίματος

- Η αυτοαξιολόγηση προϋποθέτει αλλαγή του κλίματος:
 - Οι δυσκολίες είναι μέρος της μαθησιακής διαδικασίας
 - Τα λάθη, η προσπάθεια για κατανόηση, το να ζητώ βοήθεια είναι ενδείξεις ότι μαθαίνω

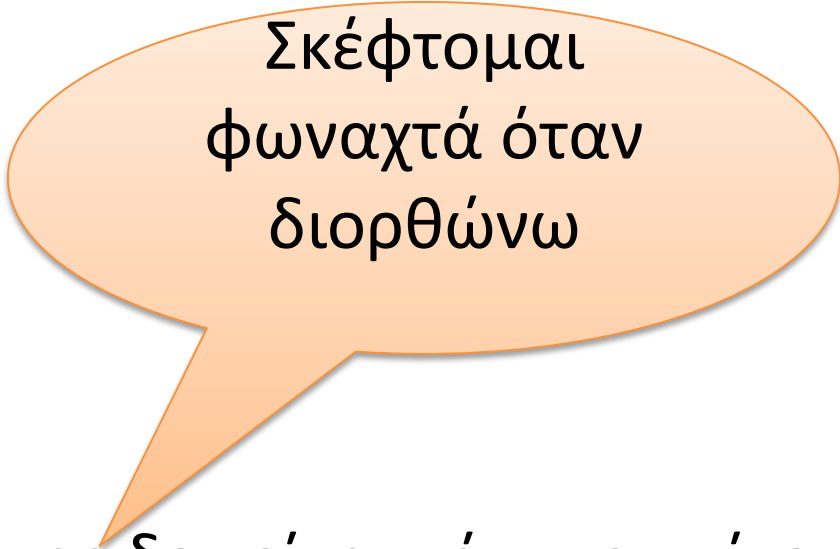
Δεν πειράζει αν δυσκολεύεστε, σημαίνει ότι μαθαίνετε!

Κανείς δεν το βρήκε δύσκολο; Σημαίνει ότι ήταν χάσιμο χρόνου αφού δεν μάθαμε κάτι!

Δεν θέλω να ακούσω απάντηση, θέλω να δω πώς σκεφτήκατε

Βήμα 2: Μοντελοποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης

A. Η παρουσίαση της διαδικασίας που ακολουθώ για την αξιολόγηση ενός έργου βοηθά τους μαθητές να εξοικειωθούν με τη διαδικασία και τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν

Σκέφτομαι
φωναχτά όταν
διορθώνω

- Η διαδικασία της διόρθωσης δεν είναι κάτι που γίνεται κρυφά και χωρίς αμφισβήτηση!

Βήμα 2: Μοντελοποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης

Β. Επίδειξη ολοκληρωμένων εργασιών διαφορετικής ποιότητας (σύγκριση ποιότητας με εφαρμογή των κριτηρίων επιτυχίας)

Βήμα 2: Μοντελοποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης

Γ. Επίδειξη εργασιών σε διαφορετικά στάδια (βοηθά τους μαθητές να εντοπίσουν πώς πρέπει να προχωρά μια εργασία).

Βήμα 3: Εφαρμογή διαδικασίας σε ανεξάρτητο έργο

- Οι μαθητές νιώθουν πιο άνετα να αξιολογήσουν έργο «άγνωστης» προέλευσης!
- Χρησιμοποιώ δείγματα εργασιών από προηγούμενες χρονιές ή δημιουργώ δικά μου δείγματα στα οποία μπορούν να εφαρμοστούν συγκεκριμένα κριτήρια.
- Ξεκινώ από την εφαρμογή πιο εύκολων κριτηρίων και προχωρώ σιγά, σιγά σε πιο δύσκολα.
- Παρουσιάζω το δείγμα στην ολομέλεια της τάξης και ζητώ από όλους να συμπληρώσουν τη λίστα έλεγχου. Στη συνέχεια παρουσιάζω/ μοντελοποιώ τη διαδικασία αξιολόγησης διορθώνοντας τυχόν παρανοήσεις ή παραλείψεις

Βήμα 4: Εισαγωγή ετερο-αξιολόγησης

- Η έρευνα δείχνει ότι οι μαθητές οι οποίοι εμπλέκονται σε διαδικασίες έτερο-αξιολόγησης μπορούν να προχωρήσουν σε αυτό-αξιολόγηση με μεγαλύτερη επιτυχία.
- Πριν προχωρήσω στην ετερο-αξιολόγηση τονίζω το σκοπό της διαδικασίας (Να βοηθήσω τον άλλο να βελτιωθεί! Όχι να μετρήσω τα λάθη που έκανε!)
- Και πάλι, ξεκινώ από την εφαρμογή πιο εύκολων κριτηρίων και προχωρώ σιγά, σιγά σε πιο δύσκολα, ανάλογα πάντα με την ηλικία των μαθητών μου
- Βοηθητικά έντυπα για παροχή ανατροφοδότησης

Μυστική απάντηση

- Ζητάμε από τους μαθητές να απαντήσουν σε ερωτήσεις, σημειώνοντας τις σε ένα χαρτί ανώνυμα.
- Οι μαθητές στη συνέχεια ρίχνουν τα χαρτάκια σε ένα κουτί.
- Ο δάσκαλος ανακατεύει και μοιράζει ξανά
- Οι μαθητές αξιολογούν την απάντηση και δίνουν ανατροφοδότηση χωρίς να ξέρουν ποιος απάντησε

Δύο αστέρια και μια ευχή!

Αγαπητή/έ

Κατάφερες να:

.....

.....

Προσπάθησε να:

.....

Αξιολογητής:.....

Ημερ/νια:.....

Αξιολογητής:..... Ημερ/νια:.....

Αφού διάβασα το πρόβλημα που κατασκεύασε ο/η, λέω την άποψη μου γι' αυτό.

Κριτήριο	Η άποψη μου ...
Το πρόβλημά σου είναι ξεκάθαρο. Το κατάλαβα αμέσως.	
Το πρόβλημα σου δίνει όλα τα δεδομένα που χρειάζονται για να μπορώ να το λύσω.	
Το πρόβλημα σου έχει ερώτηση που μπορεί να απαντηθεί με βάση τις πληροφορίες που έδωσες. Διαβάζοντας το πρόβλημά σου μπορεί κάποιος να βρει τι ζητά	
Το πρόβλημα σου λύνεται με την εξίσωση που μας δόθηκε.	
Εργάστηκες συγυρισμένα	

Αξιολογητής:.....

Ημερ/νια:.....

Πώς τα πήγε η ομάδα;

Όλα Τα μέλη της ομάδας	Πάντα	Σχεδόν πάντα	Μερικές φορές	Ποτέ
Εκπλήρωσαν τους ρόλους που τους ανατέθηκαν				
Κατάλαβαν τον σκοπό της δραστηριότητας				
Συμμετείχαν ενεργά στην ομάδα				
Άκουγαν με προσοχή τις ιδέες των άλλων				
Συμφωνούσαν ή διαφωνούσαν με τις ιδέες των άλλων δίνοντας επιχειρήματα				
Ήταν πρόθυμοι να συμβιβαστούν όπου χρειάστηκε				
Βοήθησαν στην ετοιμασία της τελικής εργασίας				

Ομάδα:.....

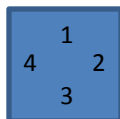
Μέλη:.....

Αξιολογητής:.....

Ημερ/νια:.....

Είσαι ομαδικός παίκτης;

1. Περίμενε τη σειρά του για να μιλήσει.

2. Άκουγε με προσοχή τις ιδέες μου.

3. Με βοήθησε όταν τον χρειαζόμουν

4. Μου δάνεισε κάτι που χρειάστηκα για την εργασία

4. Με ενθάρρυνε.

Καλή δουλειά!
Μπορείς να τα καταφέρεις!
Ωραία ιδέα!

Μπορεί καλύτερα!

Να συνεχίσει έτσι!

Αξιολογητής:.....

Ημερ/νια:.....

Είσαι ομαδικός παίκτης;

Για αυτή την εργασία ο/η	Πάντα	Σχεδόν πάντα	Μερικές φορές	Ποτέ
Ακολούθησε οδηγίες				
Συμμετείχε στις ομαδικές συζητήσεις				
Άκουγε προσεκτικά τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας				
Χρησιμοποίησε κατάλληλες πηγές και υλικά				
Ολοκλήρωσε τη δουλειά που του ανατέθηκε				
Έδειχνε να καταλαβαίνει το περιεχόμενο της εργασίας				
Εξηγούσε τη σκέψη του με επιχειρήματα				

Ομάδα:.....

Μέλη:.....

Βήμα 4: Εισαγωγή αυτό-αξιολόγησης

- Και πάλι τονίζω το σκοπό της διαδικασίας (Να εντοπίζω τα λάθη μου και να τα διορθώνω, να εντοπίζω πού χρειάζομαι βοήθεια)

A) Απλές στρατηγικές αυτό-αξιολόγησης (έλεγχος κατανόησης)

B) Έλεγχος επίτευξης κριτηρίων επιτυχίας

➤ Λίστες ελέγχου (Checklist)

➤ Πίνακες διαβαθμισμένων κριτηρίων/Ρούμπρικες (Rubrics)

Γ) Αναστοχασμός για τη μάθηση

➤ Αναστοχαστικό ημερολόγιο

➤ Ερωτήσεις αναστοχασμού (γραπτώς/ προφορικά)

Βήμα 4: Εισαγωγή αυτό-αξιολόγησης

A) Απλές στρατηγικές αυτό-αξιολόγησης (έλεγχος κατανόησης)

Η λίστα της μάθησης

321

- Σημείωσε **3** πράγματα που θυμάσαι από το σημερινό μάθημα
- Δώσε **2** παραδείγματα του τι έμαθες
- Γράψε **1** ερώτηση που σε προβληματίζει ή κάτι για το οποίο δεν είσαι σίγουρος

Φώτα τροχαίας

**Δεν έχω καταλάβει. Χρειάζομαι
περισσότερη βοήθεια**

**Νομίζω ότι έχω καταλάβει σωστά,
χρειάζομαι όμως λίγη βοήθεια**

**Έχω καταλάβει και μπορώ να το
δοκιμάσω μόνος/η μου**

Ο σηματοδότης

Πώς πάμε;

Δεν έχω ερωτήσεις.
Μπορώ εξηγήσω και σε άλλους το συγκεκριμένο θέμα

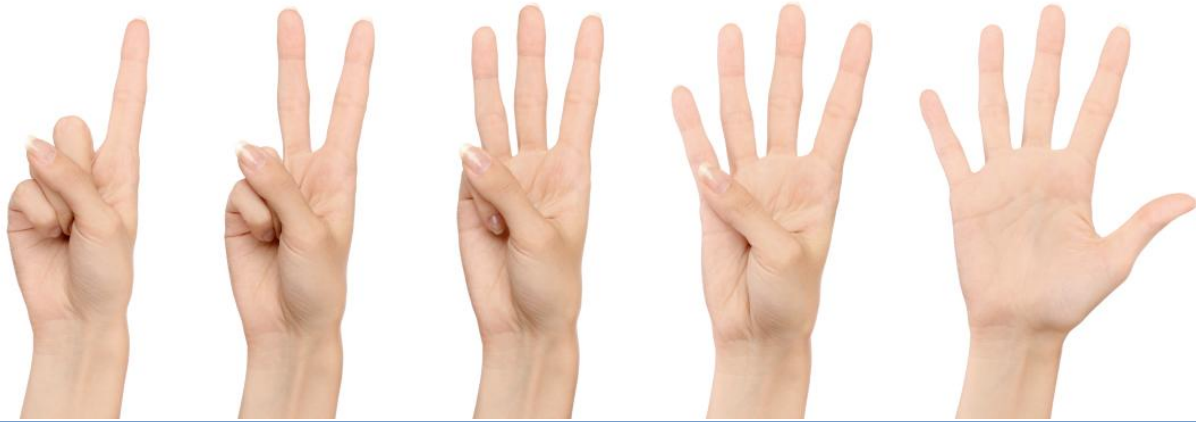

Νομίζω ότι είμαι εντάξει.
Έχω κάποιες απορίες ακόμη για το συγκεκριμένο θέμα/Χρειάζομαι περισσότερη εξάσκηση

Έχω πολλές απορίες.
Χρειάζομαι και άλλη βοήθεια.

Παλάμη των 5

Δείξε των αριθμό των δακτύλων που αντιστοιχεί στην περίπτωση σου

- 5. Κατανόησα πολύ καλά και μπορώ να το εξηγήσω σε όλους**
- 4. Μπορώ να το κάνω μόνος μου**
- 3. Χρειάζομαι λίγη βοήθεια ακόμη**
- 2. Χρειάζομαι περισσότερη εξάσκηση**
- 1. Χρειάζομαι πολύ δουλειά ακόμη**

Φατσούλες

**Μπορώ να το
κάνω!**

**Θα τα καταφέρω με
λίγη ακόμη
προσπάθεια**

**Χρειάζομαι
βοήθεια**

Τα καπέλα της σκέψης

**Εισηγήσου
τρόπους για
βελτίωση**

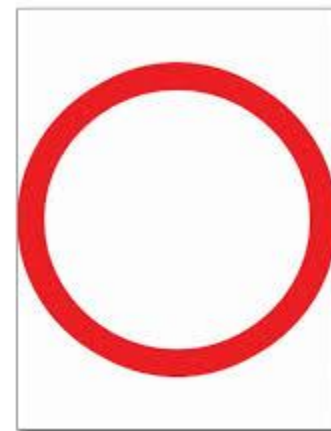
**Εντόπισε ένα
δυνατό σημείο
στη δουλειά σου**

**Εντόπισε ένα
αδύνατο σημείο
στη δουλειά σου**

Πράσινη/ κόκκινη κάρτα

- Οι μαθητές έχουν μία κάρτα που έχει ένα κόκκινο κύκλο στη μία πλευρά και ένα πράσινο κύκλο στην άλλη.
- Καθώς προχωρά το μάθημα ήταν εργάζονται σε ασκήσεις γυρνάνε την κάρτα ανάλογα.

Έλεγχος κατανόησης

- Οι στρατηγικές για έλεγχο κατανόησης είναι πιο αποτελεσματικές όταν χρησιμοποιούνται σε ένα κλίμα εμπιστοσύνης όπου οι μαθητές γνωρίζουν ότι είναι εντάξει να πουν ότι δεν έχουν καταλάβει κάτι.
- Θα πρέπει επίσης να είναι βέβαιοι ότι, εάν δείξουν ότι δεν έχουν καταλάβει κάτι, θα έχουν τη βοήθεια που χρειάζονται.
- Επίσης, όσοι δηλώσουν κατανόηση μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να βοηθήσουν τους υπόλοιπους μαθητές

Βήμα 4: Εισαγωγή αυτό-αξιολόγησης

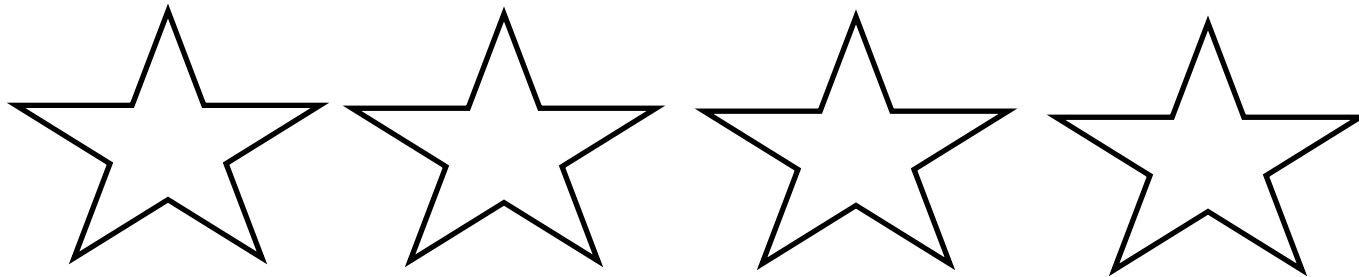
Β) Έλεγχος επίτευξης κριτηρίων επιτυχίας

- Λίστες ελέγχου (Checklist)
- Πίνακες διαβαθμισμένων κριτηρίων/Ρούμπρικες (Rubrics)

Ζωγράφισε ένα αστέρι για κάθε ένα από τα πιο κάτω που θυμήθηκες να κάνεις στην παράγραφό σου

Η παράγραφός μου έχει :

- ❖ Κεφαλαίο γράμμα στην αρχή κάθε νέας πρότασης
- ❖ Τελείες στο τέλος κάθε πρότασης
- ❖ Οι λέξεις έχουν απόσταση μεταξύ τους
- ❖ Έχω διαβάσει την παράγραφό μου και βγάζει νόημα

Τι θα μάθω
σήμερα...

Να γράφω και να
διαβάζω αριθμούς
που έχουν
τουλάχιστον 2
δεκαδικά ψηφία.

Αυτό που ψάχνω
είναι...

1. Μπορώ να διαβάζω ένα
δεκαδικό αριθμό όπως τον
πιο κάτω:

1, 36

2. Μπορώ να διαβάσω τον
αριθμό ακόμη και αν η
υποδιαστολή μετακινηθεί.

13,6

136,0

3. Μπορώ να δείξω ποια
είναι τα δέκατα και τα
εκατοστά σε ένα δεκαδικό
αριθμό.

Αξιολόγησε τον εαυτό σου σε σχέση με το μάθημα	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
6. Δείχνω ενδιαφέρον για το μάθημα;					
7. Συμμετέχω ενεργά στο μάθημα;					
8. Διευκολύνω το μάθημα στην τάξη; Συνεργάζομαι;					
9. Μου είναι ξεκάθαροι οι στόχοι του μαθήματος;					
10. Κατανοώ τι πρέπει να μάθω ή να κάνω κάθε φορά;					
11. Ακολουθώ τις οδηγίες που μου δίνονται;					
12. Μαθαίνω καινούργιες γνώσεις και δεξιότητες;					
13. Έχω διάθεση να συμμετέχω, να μαθαίνω και να βελτιώνομαι;					
14. Πόσο δύσκολο μου φαίνεται το μάθημα;					
15. Έχω καλές σχέσεις και συνεργασία με τους συμμαθητές* μου;					
16. Έχω θετική στάση προς τους συμμαθητές μου; Τους ενθαρρύνω;					
17. Χρειάζομαι βοήθεια στο σπίτι;					
18. Χρειάζομαι περισσότερη βοήθεια από τον καθηγητή μου;					

ΟΔΗΓΟΣ ΑΥΤΟΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

1. Έχω φτιάξει **παραγράφους**.
2. Ξεκινώ κάθε καινούρια πρόταση με **κεφαλαίο** και τελειώνω με **τελεία**.
3. Τα ρήματα μου τελειώνουν σωστά:

-ω	-εύω	Αυτός-έται
-εις	-αίνω	Εσείς-έτε
-ίζω	-όμαι	

4. Τα άρθρα, ουσιαστικά και τα επίθετά μου συμφωνούν:

ο ήρεμος σκύλος η καλή φίλη οι καθαροί δρόμοι

5. Γράφω σωστά τον ενικό και πληθυντικό αριθμό:

<u>ΕΝΑ</u>	<u>ΠΟΛΛΑ</u>
η	οι
ης	εις
τον	των
της	τις

6. Θυμάμαι: ~~η~~ **ια**
7. Θυμάμαι: ~~ζ~~ **σμ**

Βήμα 4: Εισαγωγή αυτό-αξιολόγησης

Γ) Αναστοχασμός για τη μάθηση

➤ Αναστοχαστικό ημερολόγιο

➤ Ερωτήσεις αναστοχασμού (γραπτώς/ προφορικά)

ΦΥΛΛΟ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ στο μάθημα:

Τμήμα:.....Μαθητής /Μαθήτρια:.....

Γράψε τη γνώμη σου για το μάθημα

1. Αυτό που με διευκολύνει να συμμετέχω περισσότερο είναι:

2. Αυτό που με δυσκολεύει να συμμετέχω περισσότερο είναι:

3. Αυτό που με βοηθά να κατανοήσω τις πληροφορίες και αυτά που πρέπει να κάνω είναι:

4. Αυτό που με εμποδίζει να κατανοήσω τις πληροφορίες και αυτά που πρέπει να κάνω είναι:

5. Αυτό το οποίο πρέπει να κάνω καλύτερα / αυτό πάνω στο οποίο πρέπει να εργαστώ περισσότερο είναι:

Το πιο σημαντικό πράγμα που έμαθα σήμερα είναι...

Το πιο ενδιαφέρον πράγμα που έμαθα σήμερα είναι...

Αν έπρεπε να πω σε κάποιον για το τι έμαθα σήμερα θα του έλεγα

Ένα πράγμα που με προβληματίζει ακόμη είναι...

Εκείνο για το οποίο θα ήθελα να μάθω περισσότερο είναι.....

Αυτό που ευχαριστήθηκα περισσότερο σήμερα ήταν.....

Ανασκόπηση της ημέρας

Τι κάναμε σήμερα;

.....
.....

Γιατί το κάναμε;

.....
.....

Τι έμαθα σήμερα;

.....
.....

Πώς μπορώ να το χρησιμοποιήσω στην πράξη;

.....
.....

Ποιες απορίες έχω ακόμη;

.....
.....

Η πινακίδα της μάθησης

Προσοχή! Είναι σημαντικό οι μαθητές να ξέρουν τι πρέπει να κάνουν όταν εντοπίσουν ότι υπάρχουν κενά στη μάθησή τους

Μερικά παραδείγματα κατεύθυνσης:

Πήγαινε πίσω και ακολούθησε ξανά τα βήματα της διαδικασίας για αν βρεις τι πήγε λάθος

Συζήτησε με το διπλανό σου. Αυτός τι νομίζει;

Κοίταξε ξανά το παράδειγμα

Διάβασε το δυνατά

Βρες περισσότερες πληροφορίες

Χρησιμοποίησε λεξικό

Συζήτηση

Βασικό συμπέρασμα

Η αυτοαξιολόγηση είναι δεξιότητα που μπορεί και πρέπει να αναπτυχθεί!

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας!

margo@ciim.ac.cy